

VÄÄRTUSTADES ETTEVÖTLIKKUST JA ETTEVÖTLUST

Ettevõtlikkus on ühiskonna ja inimese edu peamised võtmed ja seda hoiakut on vaja kujundada juba koolieas. Ettevõtluspe eeldab koostööd praktikatega.
Jürgen Ligi, haridus- ja teadusminister

2016. aasta jaanuarist viiakse Haridus- ja Teadusministeeriumi eestvedamisel ellu programm „Ettevõtlikkuse ja ettevõtluspe süsteemi arendamine kõigil haridustasemetel“.

Head ettevõtluspe programmi partnerid ja toetajad!

Ettevõtluspe programm on edukas juhul, kui see tööpoolest aitab eelkõige kaasa õpetajate-õppejõudude mõtlevi muutmisele ning annab neile parimad meetodid, liigitõhised materjalid ja tööriistad, et õppetöö oleks innustav. Eestis on piisavalt ka ettevõtjaid, kes on hea tähtsusega inimesed oma kogemusi jagama. Nende kaasajamata jätmine oleks suurimaid vigu, mida saame teha.

Soomlaste pikaajalised kogemused ettevõtluspe arendamisel näitavad kindlat, et häid tulemusi annavad tegevused, kus õppivad on tavapärase koolipäeva niikihise asemel viidud uude õppesituatsiooni. Ettevõtlikkust on tänapäeva maailmas vaja igal inimesel, ent Eestis on seda seni vihe õpetatud ja innustust vajavad kõik õppijad. Enamgi veel – miks ei võiks tänapäeva inimene just pensionieas oma esimese ettevõtte luua?

Sooovin meile kõigile, et me mitte ühelgi hetkel ei unustaks ära ühiseid suuri eesmärke ja et kõigide osapoolte koostöö oleks inspireeriv ja ladus!

Erik Puura, Tartu Ülikooli arendusprorektor

Programmi eesmärk on kujundada õppurite ettevõtlikkust ja stüvendada nii üld-, kutse- kui ka kõrghariduse tasemel ettevõtlusteadmisi ja -oskusi. Selleks toetatakse ettevõtlikkuse edendamist õppeainetes, koollitatakse õpetajaid-õppejõude ja kaasatakse ettevõtjaid, et ettevõtluspe oleks praktilisem. Programmi toel levitatakse ettevõtlikkust mõtteviisi nii õpetajate-õppejõudude hulgas kui ka ühiskonnas laiemalt. Rõhutatatakse, et endas ettevõtlikkuse arendamine ja ettevõtlusteadmiste- oskuste omandamine annavad vabamalt käed oma karjääri kujundamisel, olenemata sellest kas on soov olla ettevõtlikkust töötaja, ettevõtja või lihtsalt tegus kodanik.

Programmi juhtpartnerid: Tartu Ülikool (TÜ) ja shtasutus Innove hariduse agentuur.

Partnerid: Tallinna Ülikool (TLÜ), Tallinna Tehnikülikool (TTÜ), Eesti Maailikool, Eesti Kunstiakadeemia, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Estonian Business School, Eesti Ettevõtluskoolkool Mainor, Junior Achievement Eesti (JA) ning Idu-Viru Ettevõtluskeskus (IVEK).

Programmi on kaasatud: Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Tööandjate Keskliit, Treenuvajanduse Koda, üldhariduskoolid, kutsekoolid, rakendusülikoolid, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Rahandusministeerium, maakondlikud arenduskeskused jt.

Programm viiakse ellu kumes tegevussuunas

Tegevussuund 1. Ettevõtluspe metoodika arendamine ja õppevara koostamine

Programmi esmane ülesanne on arendada ettevõtluspe metoodikat, mis toetab noorte ettevõtlikkuse edendamist haridustasemetel kaupa. Metoodikast lähtudes

- töötatakse välja ettevõtluspe teoreetiline raamistik, lepitakse kokku ühine arusaam ja mõisted;
- arendatakse välja ettevõtluspe moodulid kõikidele haridustasemetele ja õpetajakoolituseks;
- luuakse õppijast lähtuv ja talle meelepärase ning nüüdisaegne ettevõtluspe õppevara, sh e-õppevara.

Tegevuste tulemused rakendatakse haridusasutustes ettevõtlikkuse ergutamiseks ja ettevõtluspe täiustamiseks.

Tegevussuund 2. Ettevõtluspe asjatundjate täiendus- koolitus

Täienduskoolitusega tõstetakse üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste ettevõtlus- ja majandusõpetajate, kõrgkoolide ettevõtlusõppejõudude ning ettevõtluspe kaasatud ettevõtjate ja mentorite ettevõtluspe alaseid pädevusi. Täienduskoolituse käsitatakse mentoruse, autorikaise, disaini jm teemad. Koolitajate meeskonnad koossevad kõrgkoolide ekspertidest ning ettevõtjatest. Koolitustel on koos õpetajad, õppejõud ja ettevõtjad, et ka üksteist õppida, jagada kogemusi ja teha tõhusamalt koostööd.

Tegevussuund 3. Kooli ettevõtlikkuse ja praktilise ettevõtluspe toetamine

Selgitades, miks on hea olla ettevõtlikkust, millist kasu toob ettevõtlus ja miks on vaja seda õppida, toetatakse ettevõtlikkust hoiaka kujundamist üldharidus- ja kutsekoolides. Aidatakse kaasa, et ettevõtluspe muutuks olulisemaks. Korraldatakse projekti- konkurssid soodustavate koolide, kogukonna ja ettevõtjate koostööd.

Laiendatakse IVEKi koordineeritud haridusprogrammi „Ettevõtlikkust kooli“ osalevate koolide võrgustikku, kaasates ühtlasi kutsekooli. JA eesvedamisel kaasatakse õpilasfirmade programmi seni kõrvalolevaid venekeelseid kooli ja kutseõppeasutused. Arendatakse ja laiendatakse põhikoolidele mõeldud ettevõtluspe programme.

Tegevussuund 4. Ettevõtlikkuse ja ettevõtluspe toetamine kõrgkoolides

Tegevuste eesmärk on kõrg- ja kutsekoolide õppurite ärideede arendamise toetusüsteemi ehk eelinkubatsioonikavviatamine. Eelinkubatsiooni tulemusena jõutakse ärideest läbi mõeldud ärimudelini – mida, miks, kellele ja kuidas oma toodet või teenust pakutakse. Töötatakse välja eri haridustasemetel kaasa ettevõtluspe toetamise ühised põhimõtted, ärideede arendustapad, koolitus- ja mentorprogramm ning meeskondade tegutsesmise digitaalsed alused. Eelinkubatsioon toimub semestripõhiselt, perspektiivsemate ärimudelite arendamisel tehakse koostööd Eestis tegutsivate ettevõtlusinkubaatorite ja kiirenditega. Eelinkubatsiooni etapp lõpeb võistlusega, kus meeskonnad esitlevad oma ärimudeli. Eelinkubatsioon rakendatakse kolme juhtkõrge – TÜ, TTÜ ja TLÜ – eesvedamisel koostöös kõigi kõrg- ja kutsekoolidega.

Tegevussuund 5. Ettevõtlikkuse ja ettevõtluspe pädevuste arendamine

Korraldatakse programmi tegevuste sisulise seire ja ettevõtluspe alased uuringud. Need annavad sisendit nii ettevõtluspe moodulite kui ka kutsestandardites olevate ettevõtluspe seotud pädevuste arendamiseks. Viilistasuuring selgitab välja viilistaste rahulolu ettevõtluspeest saadud teadmiste ja oskustega ning nende hinnangud, milliseid pädevusi tuleks rohkem arendada.

Ettevõtluspeõpetajad ja -õppejõud ning teised ettevõtluspe asjatundjad saavad arendada oma pädevusi, osaledes rahvusvahelistel konverentsidel ja parimate kogemuste vahetamise õppereisidel.

Ettevõtluspe tulemuslikkuse hindamiseks töötatakse välja koolide ettevõtlikkuse enesehindamise metoodika.

Tegevussuund 6. Teavitust ja tunnusust

Koostöös mitmete partneritega korraldatakse ettevõtlikkust ja ettevõtluspe propageerivaid üritusi ja kampaaniaid. Esitatavatest näidetest selgub, kui kasulik on ettevõtlus õppida niiaasti neil, kes soovivad end tulevikus näha ettevõtjana, kui ka neil, kellele meeldiks teha palgatööd, olla vabakutseline või kodanikuühiskonnas aktiivne liige. Programmi tegevustesse kaasatakse ettevõtjate ja haridusorganisatsioonide, ettevõtjate, õppijate ja haridustöötajate, ergutades neid koostööle.

Tunnustades parimaid õppetöö läbiviijaid, motiveeritakse neid rakendada uusimaid ettevõtlikkust ja ettevõtlust käsitlevaid õppemetoodikaid ja teadmisi. Õpilastele ja -ettevõtetele tunnusustamine innustab õppijaid osalema ettevõtluspe programmi tegevustes ja jätkama ettevõtluspega.

Programmi tegevused 2016. aastal

Tegevussuund 1. Töötatakse välja

- ettevõtluspe põhimõtete ja sisu raamdokument;
- viis ettevõtluspe moodulit ja rakendatakse need ellu;
- nüüdisaegse õppevara põhimõtete ja sisu raamdokument.

Tegevussuund 2

- kavandatakse täienduskoolitused, lähtudes üld-, kutse- ja kõrghariduse õpetajate ja õppejõudude vajadustest.

Tegevussuund 3

- haridusprogrammi „Ettevõtlikkust kooli“, õpilasfirmade ja teisi ettevõtluspe programme laiendatakse kõigis maakondades;
- laiendatakse koostöövõrgustikke, kaasates ettevõtjaid;
- müüdisajatakse ja luuakse ettevõtluspe õppevara;
- korraldatakse tunnusust- ja motivatsiooniriitisi õppijatele;
- viiakse läbi koolide, kogukonna ja ettevõtjate koostööprojekte taotlusvoor.

Tegevussuund 4

- töötatakse välja ettevõtluspe tugisüsteemi – eelinkubatsiooni – põhimõtted ja alustatakse eelinkubatsiooniga kolmes kõrgkoolis;
- luuakse ja laiendatakse mentorite, õpilaste-tudengite ja õppejõudude koostöövõrgustikku.

Tegevussuund 5

- töötatakse välja programmi seire põhimõtted ja alustatakse seiret;
- korraldatakse viis õppereisi 60-le ettevõtluspe arendavale spetsialistile.

• seise ettevõtluspe õpetajate ja spetsialistide saab võimaluse osaleda ettevõtluspe konverentsil.

Tegevussuund 6

- luuakse programmi ühised kujunduspõhimõtted;
- korraldatakse programmi teavituskampaaniaid;
- antakse välja programmi uudiskirja;
- tunnusustatakse parimaid.

Lähemalt programmist: hm.ee/et/ettevotlusope, www.facebook.com/ettevotlusope/

Kontaktid:

Kristi Ploom Haridus- ja Teadusministeeriumi programmijuht
Marge Taks programmi siisujuht ja 1. tegevussuuna juht
Anneli Lorenz 2. ja 6. tegevussuuna juht
Katrin Kivisild 3. tegevussuuna juht
Piret Arusaar 4. tegevussuuna juht
Mervi Raudsaar 5. tegevussuuna juht
Ines Kerikmäe finantsjuht

Kristi.Ploom@hm.ee
Marge.Taks@ut.ee
Anneli.Lorenz@ut.ee
Katrin.Kivisild@innove.ee
Piret.Arusaar@ut.ee
Mervi.Raudsaar@ut.ee
Ines.Kerikmae@ut.ee

